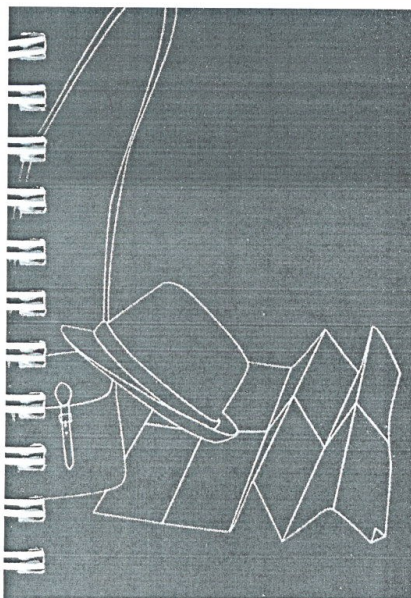
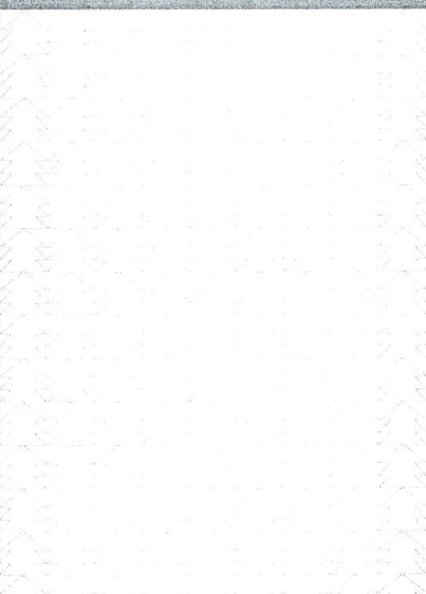
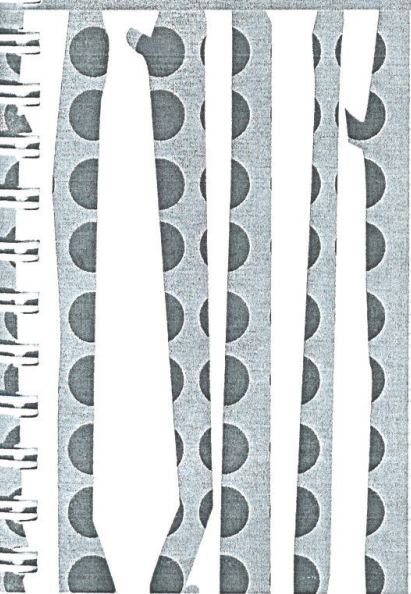

• DĚDEČEK LESNÍK • VYPRÁVÍ DĚTEM

Erich Václav a Jana Bezděková

► Pro všechny učitele předškolního vzdělávání a lesní pedagogy -
náměty k výchově pro udržitelný rozvoj v mateřské škole ◄

24. DĚTI ZE ŠKOLKY ŠLY DO LESA

Děti z naší školky šly na procházku do lesa a Honzík si všiml, že z mechu roste malý smrček. Honzík byl tuze zvědavý a zeptal se ho, kdo jej tady vysadil.

Smrček mu na to odpověděl, že nikdo. On dříve jako malé semínko bydlel u maminky, která byla převelice vysoká a měla na sobě mnoho šišek. V jedné z nich bydlel i náš teď už malý smrček. Když se šiška pootevřela, podíval se jako semínko do nového světa a liboval si, jak je ten svět krásný. A pomyslel si, že by se měl po světě porozhlédnout. Že by mohl z té velké výšky spadnout, se nebál. Věděl, že má křidélko, a když vyletěl ze šišky, pěkně si kroužil po lese tak dlouho, až přistál na měkoučkém mehovém letišti. Bylo to po ránu a mech byl plný kapiček rosy, které se do něj nastěhovaly během noci. Naše semínko se rádo rosy napilo, a jak bylo nabumbané, tak vypustilo směrem do země své kořínky. Směrem nahoru ke sluníčku ze semínka zase vyrostly krásně zelené, měkoučké jehličky. A ze semínka se stal malý smrček. Ten brzy přerostl i mechový polštář, kde bydlel, a rostl a rostl, až byl tak velký, že si ho všiml i náš Honzík ze školky.

Protože Honzík byl zvědavý klučina, povídal si se smrčkem i o tom, jestli se může smrček vysadit už jako malý stromeček do lesa.

„To víš, že může,“ odpověděl mu smrček. Lesníci, kteří se o les starají, sami sbírají šišky, vylezou i vysoko do korun stromů. Nechají pak šišky sušit, aby se jejich komůrky otevřely a semínka se mohla porozhlédnout po světě – a to ještě nevědí, že zanedlouho pojedou na výlet. Ano, lesníci dají semínka do pytlů a zavezou je do školky, ne do takové, jaká je ta vaše, ale do lesní školky, kde je vysejí do půdy na záhony. Tam je budou i zalévat, když bude málo pršet, a tím umožní semínkům vytvořit kořínky i první jehličky nebo lístečky, kterými se začnou dívat po světě.

„Honzíku, jak vidíš, tak i my smrčky někdy chodíme do školky. To je ale jiná školka než ta vaše. Lesní školka má záhony, kde se semínka vysejí do řádků. Z nich vyrostou takové malé smrčky – smrčičky. Ty se pak přesadí na jiný záhon a tam pobývají i dva až tři roky.“ A smrček pokračoval: „To už jsou pak vysoké stromečky – tak vysoké jako lavičky ve vaší školce. A až přijde jejich čas, tak je páni lesníci vysadí na volné místo do lesa, aby tam rostly dlouho, třeba až do sta let, a budou tak staré jako tvůj dědeček – anebo ještě starší.“

Náměty pro práci s dětmi

Uvnitř

- Ved'te rozhovor o příběhu: co všechno mohly děti v lese vidět? (borůvky, maliny, houby, šišky, zvířátka).
- Víš, co se dá z lesních plodin vyrábět? (sirup, marmeláda, koláče, bramboračka ...).
- Kdo se stará o lesy?

Kdo se stará o lesy? Správně, lesník. Co ale musí všechno znát a umět, aby mohl dobře vykonávat svoji profesi? Podrobnosti najdete u příběhu č. 3 „Kdo všechno žil s Lenkou a Tomášem v malé chaloupce u lesa“.

- Vyber z nabízených předmětů nebo obrázků ty, které do lesa patří a které nikoli.
- Proč je důležitá ochrana přírody a lesa a co pro ni můžeš udělat ty? Víš, jak se máš správně chovat v lese?

Jak se správně chovat v lese a proč

Jak se správně chovat v lese, a hlavně, jak lesu škodíme, když se v něm nechováme správně, je blíže vysvětleno u příběhu č. 22 „Ze dřeva se vždy vyráběly krásné věci“.

- Vytvořte si kartičky s různými druhy semínek. Na každou kartičku ze čtvrtky položte semínko a přelepte ho průhlednou lepicí páskou. Kartičky si rozložte vedle sebe a pozorujte rozdíly. Až budete semínka dobře znát, zahrajte si s nimi hru, kdo dříve dokáže správně pojmenovat strom, kterému patří.
- V grafomotorice si procvičíme rovnou, vodorovnou čáru vedenou zleva. Můžeme si na papír (nejprve velkého formátu) nakreslit dva smrčky, které čarou spojíme. Formát postupně zmenšujeme – cviky vycházejí nejprve z ramenního kloubu, následně z loketního a končíme u zápěstí.
- Vyhledejte si obrázek lesa se zvířátky (dětmi...), dobře si ho prohlédněte a vyprávějte o tom, co kdo dělá – rozvoj slovní zásoby o slovesa.
- Určování charakteristiky hlavního hrdiny z příběhu. Jaký je Honzík? Jaký je smrček?
- Hra na smrkové semínko – sjezd po šikmé ploše. Ke cviku můžeme využít švédskou lavičku (venku možno využít přírodních překážek).
- Lezení po žebřinách – „trhači šišek lezou do korun stromů“.

I trhače šišek najdete na obrázcích z kalendáře Koho můžeš potkat v lese, které byly na začátku každého měsíce roku 2014 vyvěšovány na profilu lesní pedagogiky na Facebooku na www.facebook.com/lesnipedagogika.

Venku

- Co mohou vidět stromy z výšky, když se rozhlédnou vpravo (vlevo)? Co se nachází po tvé pravé (levé) ruce?
- Pokus se vysvětlit rozdíl mezi školkou, kam chodí děti a lesní školkou, kde se pěstují sazenice lesních dřevin (malé stromečky).

Koho můžeš potkat v lese

O lesní školce a tom, koho můžeš potkat v lese si můžete více přečíst u obrázků z kalendáře Koho můžeš potkat v lese, které byly na začátku každého měsíce roku 2014 vyvěšovány na profilu lesní pedagogiky na Facebooku na www.facebook.com/lesnipedagogika. Je možné je tam zpětně dohledat.

- Vytvořte si „lesní školku“. Párátka nebo dřívka od nanuků využijte jako plot, naaranžujte mech, větvičky jehličnanů nalezených na vycházce budou jako stromky; můžete využít i šišek a různých klacíčků.

Jak se správně chovat v lese a proč

Jak se správně chovat v lese, a hlavně, jak lesu škodíme, když se v něm nechováme správně, je blíže vysvětleno u příběhu č. 22 „Ze dřeva se vždy vyráběly krásné věci“.

- Dobře si na procházce prohlédni okolí a společně s kamarády vytvořte mapu, do které zakreslete hlavní znaky cesty (pěšina, potok, mýtina, les – jehličnatý, listnatý. ...).

Lesníci používají speciální mapy

Věděli jste to? Více o lesnických mapách, a co na nich lesníci potřebují mít vyznačeno, najdete u příběhu č. 31 „Stromy a keře se umí stěhovat i cestovat“.

- Víš, co potřebuje strom k tomu, aby mohl růst? Dobře si ho prohlédni a zkus přijít na to, z jakých částí se skládá, a správně je pojmenuj.
- Seznamujeme se s matematickými vztahy při hrách se šiškami a procvičujeme matematické pojmy „mezi“, „první“, „poslední“. Například: mezi dvě šišky, položené na zemi, vlož další...; mezi první a druhou šišku polož šišku smrkovou atd. Další šišku dej za první, před poslední polož šišku borovou ...
- Ze šišek, připravených na hromádce, utvoř a následně porovnej dvě stejně velké skupiny (stejný počet); jednu skupinu s více (méně) šiškami než se nachází ve druhé – seznamování s matematickými pojmy: stejně, více než, méně než.
- Využij přírody a připrav si překážkovou dráhu a procvičuj svou obratnost – „semínko letí a přistává v mechu“.
- Na procházce v zimním období si nasbírejte přírodniny (malá větvička, šiška ...), naskládejte je do mrazuvzdorné nádoby, zalijte vodou a nechte zamrazit (v mrazáku nebo při nízkých teplotách i venku). Až se v misce vytvoří led, vyklopte ho z nádoby a podívejte se, jakou jste si vytvořili krásnou ledovou výzdobu. Pokud mrzne, můžete ledovou krásu nechat venku, třeba u vchodu do školky. Povídejte si o tom, jak se z vody stává led.
- Pokus se šiškou: jak bude vypadat šiška, kterou jsme dali do tepla a jak šiška, kterou jsme nechali venku v zimě? Pozoruj vliv teplotních rozdílů na zmíněnou přírodninu.
- Pokus se semínkem: zasadíme semínko smrku do květináče a pozorujeme, zda z něho vyroste rostlinka (malý smrček). Co musíme dělat pro jeho růst?
- Na co by ses zeptal smrkového semenáčku ty? Co by tě ze života stromů a stromků zajímalo vědět? Pani učitelka si otázky napíše a zeptat se na ně můžete přímo lesníka v lese, na programu lesní pedagogiky. Vše potřebné najdete na www.lesnipedagogika.cz.

